

Ερευνητικό Κέντρο Αθηνά

Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες
της Πληροφορίας, των Επικοινωνιών, της Γνώσης

ΜΑΘΗΜΑ: ΓΑΛΛΙΚΑ

Εγχειρίδιο του εκπαιδευτικού

Περιεχόμενα

ΣΤΟΧΟΙ	3
ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΑΠΣ)	3
ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ	3
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	4
Α΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	4
Β΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	7
Γ΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	7
Δ΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	7
Ε΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	8
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	9
ΚΑΙ ΕΝΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ	9

Στόχοι

Τα παιδιά:

- Να αναπτύξουν κίνητρα μάθησης για την ξένη γλώσσα μέσα από το παιχνίδι.
- Να βελτιώσουν το επίπεδό τους στα γαλλικά.
- Να μάθουν την ονομασία των χρωμάτων στα γαλλικά.
- Να εξοικειωθούν με την αναζήτηση πληροφοριών για την τέχνη μέσω διαδικτύου.
- Να κατανοήσουν τον τρόπο που συντάσσεται η περιγραφή ενός έργου τέχνης και να αναπτύξουν το γραπτό τους λόγο στα γαλλικά.
- Να αναπτύξουν το καλλιτεχνικό τους αισθητήριο.

Σύνδεση με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών (ΑΠΣ)

- Για την Α' Γυμνασίου: Unité 0 La palette des couleurs
- Για την Γ' Γυμνασίου: Unité 1 Décrire un lieu

Εργαλεία και υλικά

- Δύο μικρές ταινίες, υλικό για τις δραστηριότητες.
- Εκτυπώσεις των γαλλικών κειμένων σε κάρτες.

Περιγραφή δραστηριοτήτων

Α' δραστηριότητα

- Τα παιδιά χωρίζονται σε τυχαίες ομάδες. Κάθε ομάδα αποτελείται από πέντε έως επτά παιδιά.
- Προβάλλεται η ταινία. Παρουσιάζεται κάθε φορά ένας πίνακας με τη λεζάντα του στα γαλλικά και ακούγεται μια σύντομη περιγραφή του πίνακα στα ελληνικά και τα γαλλικά. Στο τέλος της ταινίας προβάλλονται τα τέσσερα έργα με τυχαίους αριθμούς χωρίς λεζάντες και η εικόνα «παγώνει».

1 Café à Mytilène, 1925, huile sur carton, 49 x 57 cm

2 Skite de Saint-André, 1932-1935, huile sur toile, 93 x 83,5 cm

3 Chapelle, 1923, huile sur carton, 20 x 24 cm

4 Maison bleue au Parnasse, 1927, huile sur carton, 56 x 48 cm

- Κάθε ομάδα μαθητών παίρνει τα τέσσερα γαλλικά κείμενα σε φωτοτυπίες. Κάθε φωτοτυπία φέρει ως διακριτικό ένα γράμμα: A – B – C –D. Ο εκπαιδευτικός ορίζει, ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών, ένα χρονικό πλαίσιο και κάθε ομάδα καλείται να ταιριάξει το κάθε κείμενο με τον σωστό πίνακα (κάθε γράμμα δηλαδή με το σωστό αριθμό).

- Οι μαθητές, προκειμένου να επιτύχουν το σκοπό τους στο παιχνίδι, μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες από τις τεκμηριώσεις των παραπάνω έργων, τις οποίες μπορούν να βρουν στη βάση δεδομένων.

A Ο Παπαλουκάς γεννήθηκε σε ένα ορεινό χωριό του Παρνασσού. Οι πρώτες εμπειρίες από την παιδική του ηλικία θα επηρεάσουν σημαντικά το καλλιτεχνικό του έργο. Έτσι, σε πολλά έργα του θα αποτυπώσει εικόνες από τα χωριά και τη φύση του Παρνασσού.

Το έργο «Μπλε σπίτι στον Παρνασσό» είναι λάδι σε χαρτόνι που έγινε το 1928 και έχει διαστάσεις 56 x 48 εκ.

Το μπλε σπίτι βρίσκεται στο κέντρο του πίνακα, ανάμεσα σε δύο σοκάκια του χωριού. Το ισόγειο του σπιτιού αποτελείται από ένα συμπαγές κτήριο. Ο πρώτος όροφος, που είναι κατασκευασμένος από ξύλο, προεξέχει από το συμπαγές κτήριο. Αυτός είναι ένας παραδοσιακός αρχιτεκτονικός τύπος σπιτιού και τον συναντά κανείς σε αρκετά μέρη στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια.

Papaloukas est né dans un village de montagne du Parnasse. Les premières expériences de son enfance vont influencer considérablement son œuvre artistique. Ainsi, dans plusieurs de ses tableaux, il va reproduire des images des villages et de la nature du Parnasse.

L'œuvre «Maison bleue au Parnasse» est une huile sur carton réalisée en 1928 et dont les dimensions sont 56 x 48 cm.

La maison bleue se trouve au centre du tableau, entre deux ruelles du village. Le rez-de-chaussée est constitué d'un bâtiment massif et le premier étage, qui est construit en bois, dépasse du bâtiment initial. C'est une architecture traditionnelle que l'on rencontre dans de nombreux endroits de Grèce et des Balkans.

B Το 1925 ο Παπαλουκάς θα μείνει στη Μυτιλήνη για έξι μήνες. Εντυπωσιασμένος από το ιδιαίτερο περιβάλλον, θα πειραματιστεί ζωγραφίζοντας τα χωριά και τη φύση του νησιού.

Το λάδι σε χαρτόνι «Καφενείο στη Μυτιλήνη» που έχει διαστάσεις 49 x 57 εκ. είναι ένα έργο αρκετά ρεαλιστικό. Παρουσιάζει ένα υπαίθριο καφενείο με πράσινους πάγκους και τραπέζια στην πλατεία ενός χωριού. Ανάμεσα στα δύο δέντρα που σκιάζουν το καφενείο βρίσκεται μια μαρμάρινη βρύση. Στα τραπέζια και τους πάγκους κάθονται χωρικοί και ένας παπάς.

Ο Παπαλουκάς δημιουργεί την αίσθηση του βάθους χωρίς να χρησιμοποιεί τους αυστηρούς κανόνες της προοπτικής. Αυτό το πετυχαίνει με την έντονη καταγραφή των περιγραμμάτων, των όγκων και με τις χρωματικές εναλλαγές.

En 1925, Papaloukas va demeurer à Mytilène pendant six mois. Influencé par l'environnement différent, il va expérimenter en dessinant les villages et la nature de l'île.

L'huile sur carton «Café à Mytilène», ayant pour dimensions 49 x 57 cm, est une œuvre assez réaliste. Elle présente un café en plein air avec des bancs verts et des tables qui se trouvent sur la place d'un village. Entre les deux arbres qui ombragent café se trouve une fontaine en marbre. Sur les tables et les bancs sont assis quelques villageois et un pope.

Papaloukas crée une impression de profondeur sans utiliser les règles rigoureuses de la perspective. Il réussit cela en intensifiant les pourtours, les volumes ainsi qu'avec les alterances chromatiques.

C Ο Παπαλουκάς έμεινε στο Άγιον Όρος το 1924 για σχεδόν έναν χρόνο. Εκεί, μελέτησε την αρχιτεκτονική των μοναστηριών, την τέχνη των αγιογραφιών και την άγρια φύση του τόπου.

Ζωγράφησε και σχεδίασε πολλές φορές την Σκήτη του Αγίου Αντρέα τόσο κατά τη παραμονή του στο Άγιον Όρος και όσο και μετά. Ο Παπαλουκάς άρχισε αυτόν τον πίνακα το 1932 και τον τελείωσε το 1935. Είναι λάδι σε μουσαμά και οι διαστάσεις του είναι 93 x 83,5 εκ.

Στο κέντρο του πίνακα βρίσκεται το αρχιτεκτονικό συγκρότημα της σκήτης. Τα βουνά και τα σύννεφα, ζωγραφισμένα με έντονες καμπύλες, αγκαλιάζουν το μοναστήρι. Στη βάση του πίνακα δημιουργείται ένα όριο με σκούρα φυλλώματα. Τα βασικά χρώματα του έργου είναι το γαλάζιο, το κόκκινο, το κίτρινο και ορισμένοι συνδυασμοί τους.

D Το καλοκαίρι του 1923, ο Παπαλουκάς, μετά την δύσκολη περίοδο της Μικρασιατικής Εκστρατείας στην οποία συμμετείχε, αποσύρεται στην Αίγινα για να ξεκουραστεί. Εκεί ζωγραφίζει λάδια μικρού σχήματος πάνω σε μπεζ χαρτόνι.

Τα έργα του παριστάνουν τοπία, κτίσματα και κυρίως μικρά εξωκλήσια που υπάρχουν διάσπαρτα παντού στο νησί. Κυριαρχεί το λευκό χρώμα και οι απαλές αποχρώσεις της ώχρας, του ροζ, του μοβ και του γαλάζιου. Τα χρώματα, καθώς απορροφώνται από το χαρτόνι, αποδίδουν την αισθητική της ξερής φύσης της Αίγινας.

Το εξωκλήσι προβάλλει πίσω από χαμηλή βλάστηση και μπροστά από τα σχήματα των βουνών του νησιού. Το θερμό κόκκινο της πόρτας στο κέντρο, ζωντανεύει την εικόνα που διακρίνεται για τη λιτότητα και την καθαρότητα των μορφών.

Papaloukas a demeuré au Mont Athos en 1924 pendant presque un an. Il y a étudié l'architecture des monastères, l'art des icônes et la nature sauvage du paysage.

Il a peint et dessiné plusieurs fois le Skite de Saint-André tant pendant son séjour au Mont Athos qu'après. Il a commencé ce tableau en 1932 et l'a achevé en 1935. C'est une huile sur toile ayant pour dimensions 93 x 83,5 cm.

Au centre du tableau se trouve l'ensemble architectural du skite. Les montagnes et les nuages, dessinés avec des courbes prononcées, embrassent le monastère. A la base du tableau, une limite est créée par des feuillages sombres. Les principales couleurs de l'œuvre sont le bleu, le rouge, le jaune et certaines de leurs combinaisons.

L'été 1923, après la période difficile de la campagne d'Asie Mineure à laquelle il a participé, Papaloukas se retire à Egine pour se reposer. Il y peint des huiles de petit format sur du carton beige.

Ses œuvres représentent des paysages, des constructions et surtout de petites chapelles, disséminées sur l'île. La couleur blanche domine ainsi que les tons pâles de l'ocre, du rose, du mauve et du bleu. Les couleurs, ainsi absorbées par le carton, rendent l'esthétique de la nature asséchée d'Egine.

La chapelle se détache derrière une courte végétation et devant les silhouettes des montagnes de l'île. Le rouge chaud de la porte, au centre, ravive l'image qui se distingue par la simplicité et la clarté des formes.

Β' δραστηριότητα

- Στα κείμενα που κρατάνε οι ομάδες των μαθητών από την προηγούμενη δραστηριότητα βρίσκονται οι ονομασίες εννέα διαφορετικών χρωμάτων. Κάθε ομάδα προσπαθεί να βρει αυτές τις λέξεις - χρώματα, να τις βάλει σε μια λίστα και δίπλα από κάθε λέξη να χρωματίσει με το σωστό τρόπο, φτιάχνοντας η κάθε ομάδα τη δική της παλέτα.

Γ' δραστηριότητα

- Ο εκπαιδευτικός προβάλλει τη δεύτερη ταινία, η οποία εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο γράφεται η λεζάντα ενός εικαστικού πίνακα: τρόπος αναγραφής του τίτλου, της ημερομηνίας, των υλικών και των διαστάσεων του έργου. Παράλληλα με την αφήγηση γράφεται η λεζάντα ενός έργου του Παπαλουκά.
- Κάθε ομάδα, έχοντας στη διάθεσή της τα κείμενα της προηγούμενης δραστηριότητας στα γαλλικά, καλείται να φτιάξει τη λεζάντα κάθε έργου. Τα τέσσερα έργα της προηγούμενης δραστηριότητας προβάλλονται με τυχαία αρίθμηση και χωρίς λεζάντες. Τα παιδιά συνθέτουν τη λεζάντα στα γαλλικά και μπορούν, αν θέλουν, να τη μεταφράσουν στα ελληνικά.
- Κάθε ομάδα μπορεί να αναζητήσει κείμενα τεκμηρίωσης έργων στα γαλλικά τα οποία θα βρει στο διαδίκτυο, στη EUROPEANA (<http://www.europeana.eu/>), αλλά και στις βάσεις δεδομένων των μεγάλων γαλλικών μουσείων (πχ Λούβρος <http://www.louvre.fr/oal>, Musee d' Orsay <http://www.musee-orsay.fr/fr/collections/bienvenue.html>) για να κατανοήσουν καλύτερα την ορολογία στην ξένη γλώσσα.
- Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη λεζάντα που έχει γράψει και τις συγκρίνουν με τις πρωτότυπες.

Δ' δραστηριότητα

- Κάθε ομάδα μαθητών αναλαμβάνει έναν από τους τέσσερις πίνακες. Τα μέλη της ομάδας καλούνται να συνεργαστούν και να μεταφράσουν στα ελληνικά το γαλλικό κείμενο που περιγράφει το έργο, όπως αυτό παρουσιάστηκε στην 1^η δραστηριότητα. Οι μαθητές μπορούν χρησιμοποιήσουν πληροφορίες από τη βάση δεδομένων καθώς και διαδικτυακά λεξικά.
- Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη μετάφρασή της στις άλλες ομάδες.
- Το αποτέλεσμα όλων των παραπάνω δραστηριοτήτων, τα έργα μαζί με τις τεκμηριώσεις τους και τα ελληνικά και τα γαλλικά κείμενα που τα περιγράφουν, μπορούν να αποτελέσουν ένα poster που θα αναρτηθεί στην τάξη.

Ε' δραστηριότητα

- Οι μαθητές αναζητούν στο διαδίκτυο έργα γάλλων μοντέρνων ζωγράφων με ανάλογη φιλοσοφική ή τεχνοτροπική κατεύθυνση με αυτήν που χρησιμοποίησε ο Παπαλουκάς. Οι λέξεις κλειδιά για μια τέτοια αναζήτηση στα ελληνικά και τα γαλλικά είναι: Ιμπρεσιονισμός, (Impressionnisme), Ναμπί, (Nabis), Φωβισμός (Fauvisme), Στιγμογραφία, (Pointillisme) κ.λ.π.
- Οι δραστηριότητες που περιγράφονται εδώ συνοδεύονται από λογισμικό που δίνει την δυνατότητα στους μαθητές να οργανώσουν μία δική τους εικονική έκθεση. Το λογισμικό αυτό είναι διαθέσιμο μέσω της πύλης του έργου 'Σύνθεση'. Οι μαθητές δημιουργούν μια εικονική εικαστική έκθεση με τα έργα που βρήκαν στο διαδίκτυο.
- Η δραστηριότητα μπορεί να εφαρμοστεί σε ομάδες μαθητών όπου κάθε ομάδα αναλαμβάνει και έναν όροφο της έκθεσης.

Παράρτημα

Υλικό για τον εκπαιδευτικό για το θέμα «Σύνταξη μίας λεζάντας»

Μετά το όνομα του καλλιτέχνη, ο τίτλος είναι το πρώτο χαρακτηριστικό στοιχείο που έχουμε για τον προσδιορισμό του θέματος και την κατανόηση του έργου. Όταν ο τίτλος έχει δοθεί από τον ίδιο τον καλλιτέχνη τότε δεν υπάρχει πρόβλημα, αλλιώς, συνήθως οι μελετητές και οι ιστορικοί της τέχνης δίνουν έναν τίτλο, όσο γίνεται πιο απλό που να εκφράζει το θέμα. Αν δεν υπάρχουν πιο ακριβή στοιχεία μπορεί να είναι πολύ σύντομος, π.χ. τοπίο ή για τον ακριβέστερο προσδιορισμό, ορεινό τοπίο, θαλασσινό τοπίο. Στην περίπτωση του Παπαλουκά, επειδή γνωρίζουμε τους τόπους όπου ζωγράφισε, μπορούμε να προσδιορίσουμε τη γεωγραφική περιοχή, π.χ. τοπίο Αίγινας, τοπίο Μυτιλήνης. Ο τίτλος για να ξεχωρίζει πρέπει να γράφεται με κάποιο διακριτό τρόπο, με πλάγια ή μέσα σε εισαγωγικά. Μετά τον τίτλο αναφέρεται η χρονολογία, αν δεν είναι γνωστή ακριβώς μπαίνει η ένδειξη περί, π.χ. περί το 1925.

Στη συνέχεια αναγράφεται το υλικό, λάδι σε μουσαμά, ακουαρέλα σε χαρτί κλπ κατόπιν οι διαστάσεις μετρημένες σε εκατοστά και τέλος ο κάτοχος του έργου, δημόσιος οργανισμός ή ιδιώτης και η πόλη στην οποία βρίσκεται η συλλογή. Η περιγραφή αρχίζει από τα εξωτερικά στοιχεία, τι παριστάνει ο πίνακας και πως το παρουσιάζει, τα χαρακτηριστικά της σύνθεσης, τα χρώματα, οι ομοιότητες με άλλα έργα και καλλιτέχνες σύγχρονους ή παλιότερους. Αν προσφέρεται το θέμα μπορεί να προχωρήσει κανείς σε ερμηνείες ή προσδιορισμούς που δεν προσφέρει ο πίνακας, π.χ. με ποια ευκαιρία έγινε, τι συμβολισμούς κρύβει κλπ.

Και ένα υπόδειγμα

Σπύρος Παπαλουκάς, Βάρκες στο Σηκουάνα, 1918, λάδι σε χαρτόνι, 36 x 44 εκ., Συλλογή Ιδρύματος B.& M. Θεοχαράκη, Αθήνα

Spyros Papaloukas, Barques sur la Seine, 1918, huile sur carton, 36 x 44 cm, Collection de la Fondation B. & M. Theodorakis, Athènes

ΣΥΝΘΕΣΗ Ιδεών, Μορφών και Εργαλείων για την Πολιτιστική και Καλλιτεχνική Εκπαίδευση

I·C ΙΔΡΥΜΑ
ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
& ΜΟΥΣΙΚΗΣ
B & M
ΘΕΟΧΑΡΑΚΗ

Ερευνητικό Κέντρο Αθηνά
Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες
της Πληροφορίας, των Επικοινωνιών, της Γνώσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
Investing in the future of Greece
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο